

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL D. B. 2014-12-08 SKUNDO**

2015 m. vasario d. Nr. S- (7-249/2014)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:
komisijos narės, pavaduojančios
komisijos pirmininkę,
komisijos narių

sekretoriaujant
dalyvaujant
mokesčių mokėtojui
mokesčių mokėtojo atstovei advokatei
mokesčių administratoriaus atstovui

Rasos Stravinskaitės
Lauros Milašiūtės – pranešėja
Andriaus Veniaus
Linos Vosylienės
Jūratei Dalmantaitei

D. B.
Loretai Kraujutaitienei
Justinui Orłavičiui

2015 m. vasario 3 d. posėdyje išnagrinėjusi D. B. (toliau – Pareiškėjas) 2014 m. gruodžio 8 d. skundą dėl Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas) 2014 m. lapkričio 10 d. sprendimo Nr. 1A-578, n u s t a t ė:

Muitinės departamentas 2014-11-10 sprendimu Nr. 1A-578 patvirtino Kauno teritorinės muitinės 2014-09-10 sprendimą Nr. 4KM19/5-0661S, kuriuo Pareiškėjas pripažintas skolininku muitinei ir jam įregistruota mokestinė prievolė: 5 994 Lt (1 735 Eur) maitas, 62 747 Lt (18 172 Eur) akcizai, 4 574 Lt (1 324 Eur) akcizų delspinigiai, 16 617 Lt (4 812 Eur) pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM) ir 1 211 Lt (350 Eur) PVM delspinigiai.

Sprendime nurodoma, kad Kauno apygardos teismo 2014-04-10 baudžiamajame įsakyme baudžiamojoje byloje Nr. 1-226-319/2014 nustatyta, jog Pareiškėjas nuo 2013-06-01 iki 2013-12-31 Kauno m. esančioje Šilainių turgavietėje per keletą kartų iš nenustatytų asmenų, pažeisdamas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004-05-26 įsakymu Nr. 4-200 patvirtintų Fiziniams asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių (toliau – Taisyklės) 2.1.1 punktą, 2.3 punktą, 3.2 punktą, 3,4 punktą, neteisėtai įgijo akcizais apmokestinamas prekes – 456 pakelius cigarečių „Minsk Super Slims 5“, paženklintus Baltarusijos Respublikos banderolėmis, 4 313 pakelių cigarečių „NZ Gold Super Slims“, paženklintų Baltarusijos Respublikos banderolėmis, 210 pakelių cigarečių „Winston Silver“, paženklintų Baltarusijos

Respublikos banderolėmis, 420 pakelių cigarečių „Denim Red“, nepaženklintų banderolėmis, 4 248 pakelius cigarečių „Fest“, paženklintus Baltarusijos Respublikos banderolėmis, 308 pakelius cigarečių „Bond Street“, paženklintus Rusijos Federacijos banderolėmis, 960 pakelių cigarečių „Fest 7“, paženklintų Baltarusijos Respublikos banderolėmis, 500 pakelių cigarečių „Minsk Capital“, paženklintų Baltarusijos Respublikos banderolėmis, 55 pakelius cigarečių „Winston“, paženklintus Kirgizijos Respublikos banderolėmis, 71 pakelį cigarečių „Winston Blue“, paženklintą Baltarusijos Respublikos banderolėmis, 444 pakelius cigarečių „Compliment Super Slims 3“ be banderolių, 10 pakelių cigarečių „Compliment Super Slims 5“ be banderolių, 500 pakelių cigarečių „Lifa Original“, paženklintų Rusijos Federacijos banderolėmis ir 5 litrus denatūruoto etilo alkoholio. Teismas nustatė, kad Pareiškėjas 456 pakelius cigarečių „Minsk Super Slims 5“, 313 pakelių cigarečių „NZ Gold Super Slims“, 210 pakelių cigarečių „Winston Silver“, 420 pakelių cigarečių „Denim Red“, 748 pakelius cigarečių „Fest“, 108 pakelius cigarečių „Bond Street“, 460 pakelių cigarečių „Fest 7“, 500 pakelių cigarečių „Minsk Capital“, 55 pakelius cigarečių „Winston“, 71 pakelį cigarečių „Winston Blue“, 444 pakelius cigarečių „Compliment Super Slims 3“, 10 pakelių cigarečių „Compliment Super Slims 5“ neteisėtai laikė garaže adresu: *duomenys neskelbtini*, o 3 500 pakelių cigarečių „Fest“, 500 pakelių cigarečių „Fest 7“, 500 pakelių cigarečių „Lifa Original“, 200 pakelių cigarečių „Bond Street“, 4 000 pakelių cigarečių „NZ Gold Super Slims“ neteisėtai laikė garaže, esančiame *duomenys neskelbtini*, iki 2014-01-10, kuomet Muitinės kriminalinės tarnybos pareigūnai jas rado ir paėmė.

Teismas konstatavo, kad Pareiškėjas, neteisėtai įsigijęs ir laikęs aukščiau nurodytą kiekį cigarečių bei denatūruoto etilo alkoholio, padarė nusikalstamą veiką, numatytą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 199² straipsnio 1 dalyje, todėl paskyrė Pareiškėjui 11 310 Lt baudą su akcizinių prekių sunaikinimu. Kauno apygardos teismo 2014-04-10 baudžiamasis įsakymas baudžiamojoje byloje yra įsiteisėjęs.

Skundžiamame sprendime nurodoma, jog nagrinėjamo ginčo teisinius santykius reglamentuoja 1992-10-12 Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (toliau – Bendrijos muitinės kodeksas), 1993-07-02 Komisijos reglamentas Nr. 2454/93, išdėstantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas, bei kiti jų pagrindu priimti nacionaliniai teisės aktai, taip pat Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas (toliau – PVMĮ), Lietuvos Respublikos akcizų įstatymas (toliau – Akcizų įstatymas) ir kiti Lietuvos Respublikos teisės aktai.

Muitinės departamentas, vadovaudamasis Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 1 dalies a punktu, 202 straipsnio 3 dalimi, atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2009-04-02 sprendimą byloje C-459/07, įvertinęs Kauno apygardos teismo 2014-04-10 baudžiamajame įsakyme baudžiamojoje byloje Nr. 1-226-319/2014 nustatytas aplinkybes, konstatuoja, jog Pareiškėjas, laikęs cigaretes, pažymėtas Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos, Kirgizijos Respublikos banderolėmis, cigaretes, nepažymėtas banderolėmis, negalėjo nežinoti, kad prekės (cigaretės) į Bendrijos muitų teritoriją įvežtos neteisėtai. Mokesčių administratoriaus teigimu, teisėtai įvežtų, išskyrus įvežamą asmeninėms reikmėms jų leidžiamą kiekį, ar prekybos įmonėse (rinkoje) realizuojamų cigarečių, paženklintų Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos, Kirgizijos Respublikos banderolėmis (ne Lietuvos Respublikos finansų ministro nustatyto pavyzdžio banderolėmis), Lietuvoje nėra.

Nurodoma, jog Pareiškėjas, įsigydamas ir laikydamas cigaretes, neabejotinai suprato ir žinojo, kad jos į Lietuvą įvežtos nelegaliai, todėl turėjo suprasti, jog neteisėtai įvežtos prekės neapmokestintos importo mokesčiais. Mokesčių administratorius pažymi, jog asmens, disponuojančio neteisėtai įvežtomis cigaretėmis, pripažinimui skolininku pagal Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalį nereikalingas nustatymas faktų apie jo žinojimą ar nežinojimą dėl nesumokėtų mokesčių (apie mokesčius šiame punkte neminama). Muitinei

nėra prievolės surinkti įrodymus, kas gabeno šias prekes per valstybės sieną, pakanka turėti „pagrindą manyti“, kad jas įsigijęs ar laikantis asmuo turėjo žinoti, jog prekės buvo įvežtos neteisėtai. Todėl muitinė, nustatiusi neginčijamus subjektyvių sąlygų Pareiškėjo pripažinimui skolininku egzistavimo faktus: cigaretės su baltarusiškėmis, rusiškėmis ir kirgiziškėmis banderolėmis, taip pat cigaretės be banderolių, be mokesčių sumokėjimą ir įsigijimo faktą patvirtinančių dokumentų, vadovaudamasi Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalimi, pripažino Pareiškėją skolininku muitinei ne dėl neteisėto prekių įvežimo, bet dėl tokių prekių įsigijimo, laikymo bei disponavimo jomis, žinant (yra pagrindo manyti, turint žinoti), kad jos įvežtos neteisėtai.

Sprendime nurodoma, jog Pareiškėjas nepagrįstai teigia, kad už tą patį pažeidimą buvo nubaustas du kartus. Pažymima, kad, draudžiant dvigubą baudimą, nei Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija, nei Lietuvos Respublikos įstatymai nedraudžia dvigubos teisinės atsakomybės (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) išplėstinės teisėjų kolegijos 2005-03-23 sprendimas administracinėje byloje Nr. A¹⁵-39/2005). Muitinės departamentas nurodo, jog iš nustatytų faktinių aplinkybių matyti, kad Pareiškėjas iš pradžių buvo patrauktas baudžiamajon atsakomybėn ir pripažintas kaltu, padaręs BK 199² straipsnyje nustatytą nusikalstamą veiką. Tuo tarpu muitinė kelia Pareiškėjo, kaip mokesčių mokėtojo, mokestinės atsakomybės klausimą, o tai nėra baudimas už tą pačią veiką antrą kartą. Tai dvi skirtingos teisinės atsakomybės rūšys, iš kurių viena siekiama ne nubausti, o įpareigoti sumokėti mokesčius bei su jais susijusias sumas. Atkreipiamas dėmesys į tai, kad Kauno teritorinė muitinė nepaskyrė ir neįpareigojo Pareiškėjo mokėti baudos, įvertindama tai, kad bauda Pareiškėjui jau buvo paskirta Kauno apygardos teismo 2014-04-10 baudžiamuoju įsakymu.

Sprendime taip pat nurodoma, jog tai, kad ginčo cigaretės iš Pareiškėjo buvo paimtos ir Kauno apygardos teismo įsakymu konfiskuotos, jo skolos muitinei nepanaikina. Pagal Bendrijos muitinės kodekso 233 straipsnio c punkto 2 įtrauką, skola muitinei, atsiradusi neteisėtai įvežant į Bendrijos muitų teritoriją prekes, išnyksta tik tada, kai prekės sulaikomos neteisėto įvežimo metu ir tuo pat metu arba vėliau konfiskuojamos. Nagrinėjamu atveju tokios aplinkybės nenustatytos.

Muitinės departamentas, atsižvelgęs į aukščiau išdėstytas aplinkybes, teigia, kad Pareiškėjas nevykdė MAĮ 40 straipsnyje nustatytų pareigų, nes, būdamas rūpestingas ir protingas asmuo, žinojęs (yra pagrindas manyti, kad turėjo pagrindo žinoti), jog į Bendrijos muitų teritoriją įvežtos prekės, kurios turi būti apmokestinamos, žinojęs, kad nesumokėti privalomi mokėti mokesčiai, net po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo nesikreipė į mokesčių administratorių dėl skolos už neteisėtai įvežtų prekių disponavimą apskaičiavimo. Todėl Pareiškėjas elgėsi nesąžiningai ir delspinigių skaičiavimas iš tikrųjų priklausė nuo jo paties. Pareiškėjui nebuvo jokio pagrindo laukti, kol mokesčių administratorius atliks jo patikrinimą ir priskaičiuos mokėtinas į biudžetą sumas. Priešingai, Pareiškėjas turėjo pareigą pats deklaruoti ir sumokėti mokesčius dar iki mokestinio patikrinimo. Jeigu jis laiku ir tinkamai būtų įvykdęs savo pareigą sumokėti mokestį, dėl jo nebūtų reikėję atlikti mokestinio patikrinimo ir jam nebūtų buvę priskaičiuoti delspinigiai. Tokios pozicijos dėl delspinigių apskaičiavimo laikosi ir LVAT 2013-08-19 byloje Nr. A⁵⁷⁵-1404/2013.

Pareiškėjas su Muitinės departamento sprendimu nesutinka.

Skunde nurodoma, jog byloje nėra jokių duomenų, kad būtent Pareiškėjas būtų neteisėtai įvežęs prekes į Bendrijos muitų teritoriją, todėl daroma išvada, kad skolininku Pareiškėjas buvo pripažintas visiškai nesiaiškinant ir neanalizuojant, kuo pasireiškė jo žinojimas, kad prekės įvežtos neteisėtai.

Pareiškėjo nuomone, asmens pripažinimas skolininku vien teigiant, kad muitinei

„pakanka turėti pagrindą manyti“, kad jas įsigijęs ar laikantis asmuo turėjo žinoti, jog prekės buvo įvežtos neteisėtai, nurodant, kad jai nėra prievolės surinkti įrodymus, kas gabeno šias prekes per valstybės sieną, iš esmės yra grindžiamas prielaidomis ir samprotavimais. Pasak Pareiškėjo, tokiu būdu, Muitinės departamentui skundžiamame sprendime nurodant, kad muitinė neturi pareigos surinkti kokius nors įrodymus ir pateisinant asmens pripažinimą skolininku vien remiantis prielaidomis ir samprotavimais, akivaizdžiai pažeidžiamas konstitucinis principas, kad asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltumas neįrodytas įstatymo nustatyta tvarka (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnis), o visos abejonės yra vertinamos kaltinamojo naudai.

Skunde akcentuojama, kad Pareiškėjas dėl disponavimo ginčo prekėmis (cigaretėmis) Kauno apygardos teismo baudžiamuoju įsakymu jau buvo nubaustas, paskiriant jam 87 MGL, t. y. 11 310 Lt, baudą. Kadangi Kauno teritorinė muitinė 2014-09-10 sprendime Pareiškėją skolininku pripažino būtent dėl to, kad jis neteisėtai laikė prekes (cigaretes, nepažymėtas Lietuvos Respublikos akcizo ženklais), t. y. dėl tų pačių priežasčių, todėl, Pareiškėjo vertinimu, tokie muitinės veiksmai yra akivaizdus baudimas už tą pačią veiką antrą kartą. Pareiškėjo nuomone, sumokėjus muitinės priskaičiuotus mokesčius (muitą, akcizus, PVM), minėtos prekės taptų teisėtomis, tačiau jau nebebūtų įmanoma jomis naudotis, prekiauti, nes jos pareigūnų buvo atimtos ir teismo baudžiamuoju įsakymu konfiskuotos. Daroma išvada, jog akivaizdu, kad tokiu būdu, kai asmuo yra nubaudžiamas, jam paskiriama bauda ir prekės yra konfiskuojamos, o po to šis asmuo papildomai yra įpareigojamas sumokėti mokesčius už tas pačias prekes, kurių jau nebeturi, nes jos yra konfiskuotos, tai minėtas asmuo yra baudžiamas dar kartą. Tokią poziciją, pasak Pareiškėjo, patvirtina ir LVAT 2005-03-23 sprendime administracinėje byloje Nr. A-15-39-05 pateiktas principo dėl draudimo bausti du kartus už tą pačią veiką išaiškinimas. Todėl konstatuojama, jog nagrinėjamoje byloje turi būti pripažinta, kad įpareigojimas Pareiškėjui sumokėti mokesčius dėl to, kad jis neteisėtai laikė prekes (cigaretes, nepažymėtas Lietuvos Respublikos akcizo ženklais), kurios iš jo buvo konfiskuotos, o už šių prekių laikymą Pareiškėjas jau yra nubaustas kriminaline bauda, yra baudimas už tą pačią veiką antrą kartą.

Pareiškėjas, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasis MAĮ 152 ir 153 straipsniais, prašo Komisijos panaikinti Muitinės departamento 2014-11-10 sprendimą Nr. 1A-578, kuriuo patvirtintas Kauno teritorinės muitinės 2014-09-10 sprendimas Nr. 4KM19/5-0661S dėl mokesstinės prievolės muitinei įregistravimo.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) konstatuoja, jog Pareiškėjo skundas atmestinas, o Muitinės departamento 2014-11-10 sprendimas Nr. 1A-578 tvirtintinas.

Mokestinis ginčas byloje kilęs dėl to, ar pagrįstai mokesčių administratorius Pareiškėją pripažino skolininku muitinei dėl neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtų prekių (cigarečių) ir jo atžvilgiu įregistravo mokesstinę prievolę.

Taip pat Pareiškėjas Komisijos posėdžio metu išreiškė prašymą atleisti jį nuo delspinigių mokėjimo, esant sunkiai ekonominei (socialinei) padėčiai.

Iš bylos medžiagos matyti, jog Kauno apygardos teismo 2014-04-10 teismo baudžiamuoju įsakymu baudžiamojoje byloje Nr. 1-226-319/2014 Pareiškėjas buvo pripažintas kaltu, padarius nusikalstamą veiką, numatytą BK 199² straipsnio 1 dalyje. Teismas nustatė, kad Pareiškėjas, pažeisdamas Taisyklių 2.1.1 punkto, 2.3 punkto, 3.2 punkto, 3.4 punkto reikalavimus, neteisėtai disponavo akcizais apmokestinamomis prekėmis, t. y. Pareiškėjas laikotarpiu nuo 2013-06-01 iki 2013-12-31 Kauno mieste esančioje Šilainių turgavietėje per keletą kartų iš nenustatytų asmenų neteisėtai įgijo 12 495 pakelius skirtingų rūšių cigarečių su Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos, Kirgizijos Respublikos banderolėmis ir be banderolių bei 5 litrus denatūruoto etilo alkoholio, kurių bendra vertė,

įskaitant privalomus sumokėti maito mokesčius, viršija 250 MGL dydžio sumą ir yra 95 961,33 Lt ir šias akcizines prekes neteisėtai laikė garažuose, esančiuose *duomenys neskelbtini* ir *duomenys neskelbtini*, iki 2014-01-10, kuomet Maitinės kriminalinės tarnybos pareigūnai jas rado ir paėmė. Minėtu teismo baudžiamuoju įsakymu Pareiškėjui, atsižvelgus į tai, kad jis prisipažino padaręs nusikaltimą ir nuoširdžiai gailėjosi, skirta bausmė – 87 MGL dydžio (11 310 Lt) bauda su akcizinių prekių sunaikinimu.

Kauno teritorinė maitinė, įvertinusi minėtu Kauno apygardos teismo baudžiamuoju įsakymu baudžiamojoje byloje nustatytas aplinkybes, 2014-09-10 sprendimu Nr. 4KM19/5-0661S pripažino Pareiškėją skolininku maitinei, nustatė neteisėtai įvežtų į Bendrijos maitų teritoriją cigarečių maitinę vertę – 10 363,01 Lt ir jo atžvilgiu įregistravo importo mokesčių skolą maitinei už neteisėtai iš trečiųjų šalių į Bendrijos maitų teritoriją įvežtas prekes. T. y. maitinė už įvežtas iš trečiųjų šalių importo mokesčiais apmokestinamas, tačiau įvežimo metu neapmokestintas prekes – 12 495 pakelius skirtingų rūšių cigarečių su Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos, Kirgizijos Respublikos banderolėmis ir be banderolių, Pareiškėjui apskaičiavo 5 994 Lt maitą, 62 747 Lt akcizų, 4 574 Lt akcizų delspinigius, 16 617 Lt PVM ir 1 211 Lt PVM delspinigius. Maitinės departamentas skundžiamu 2014-11-10 sprendimu Nr. 1A-578 patvirtino minėtą Kauno teritorinės maitinės sprendimą.

Iš bylos medžiagos matyti, jog mokesčių administratorius Pareiškėją pripažino asmeniu, įgijusiu ir laikiusiu prekes – cigaretes su Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos, Kirgizijos Respublikos banderolėmis ir be banderolių bei jų įgijimo metu žinojusių arba, yra pagrindo manyti, turėjusių žinoti, kad prekės į Bendrijos maitų teritoriją buvo įvežtos neteisėtai. Tuo tarpu Pareiškėjas skunde Komisijai ir Komisijos posėdžio metu teigė, kad jis nežinojo ir nėra protingo pagrindo manyti, kad turėjo žinoti, jog ginčo cigaretės į Lietuvos Respublikos teritoriją buvo įvežtos neteisėtai, todėl jis negali būti pripažintinas skolininku maitinei.

Bendrijos maitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalyje yra nurodyta, kad skolininkais maitinei tampa asmenys, įsigiję arba laikę atitinkamas prekes ir jų įsigijimo arba gavimo metu žinoję arba, yra pagrindo manyti, turėję žinoti, kad prekės buvo įvežtos neteisėtai. LVAT, formuodamas vienodą administracinių teismų praktiką taikant įstatymus (Administracinių bylų teisenos įstatymo 13 straipsnis), aiškindamas Bendrijos maitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalį, nurodė, jog iš minėto straipsnio 3 dalies trečios įtraukos loginės konstrukcijos matyti, kad joje nustatytos dvi kumuliatyvios (t. y. turinčios egzistuoti kartu) sąlygos asmenį pripažinti skolininku: pirma, šis asmuo turi būti įsigijęs arba laikęs neteisėtai į Bendrijos maitų teritoriją įvežtas prekes ir, antra, šių prekių įsigijimo arba gavimo metu jis žinojo arba yra protingas pagrindas manyti, kad turėjo žinoti, jog jos (prekės) buvo įvežtos neteisėtai. Netenkinant bent vienos iš šių sąlygų, asmuo negali būti pripažįstamas privalančiu mokėti importo skolą maitinei (importo maitus) minėtos nuostatos pagrindu (LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2011-11-18 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-2619/2011, publikuota: „Administracinė jurisprudencija“ Nr. 22, 2011 m.).

Kaip minėta, byloje nustatyta (ir Pareiškėjas šios aplinkybės neginčija), jog jis, pažeisdamas Taisyklių reikalavimus, įsigijo ir laikė akcizais apmokestinamas prekes – cigaretes, paženklintas Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos, Kirgizijos Respublikos banderolėmis ir be banderolių, kurių vertė viršija 250 MGL, todėl aukščiau paminėta pirmoji sąlyga yra tenkinama.

Dėl antrosios sąlygos Europos Sąjungos Teisingumo Teismas yra pažymėjęs, jog pripažinimui „skolininku“ Bendrijos maitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečios įtraukos prasme taikomos sąlygos, pagrįstos subjektyviu vertinimu, t. y. fiziniai arba juridiniai asmenys turėjo sąmoningai įsigyti arba laikyti neteisėtai įvežtas prekes. Šie faktoriai tam tikrais atvejais neleidžia asmens laikyti skolininku (2004-09-23 sprendimo byloje *Spedition Ulustrans*, C-414/02, 27 ir 28 p.; 2005-03-03 sprendimo byloje *Merabi Papismedov* ir kt., C-

195/03, 40 p.). LVAT išplėstinė teisėjų kolegija 2011-11-18 nutartyje administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-2619/2011 nurodė, kad, sprendžiant neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtas prekes įsigijusio ir (arba) laikusio asmens pripažinimo muitinės skolininku klausimą, Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečia įtrauka nereikalauja įrodyti, kad asmuo tikrai žinojo, jog įsigyja (gauna) neteisėtai į pastarąją teritoriją įvežtas prekes. Aptariamai sąlygai muitinės skolai atsirasti pakanka nustatyti, kad yra protingas pagrindas manyti, jog asmuo turėjo žinoti, kad įsigijo (gavo) ir (arba) laikė prekes, kurios buvo įvežtos neteisėtai.

Nagrinėjamu aspektu, visų pirma, pažymėtina, jog pats Pareiškėjas pripažino, jog jis žinojo, kad cigaretes įgijo ir laikė neteisėtai (minėto Kauno apygardos teismo baudžiamojo įsakymo 3 psl. 1 pastraipa).

Be to, itin didelis Pareiškėjo įsigytų ir laikytų cigarečių kiekis – net 12 495 pakeliai skirtingų rūšių cigarečių su Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos, Kirgizijos Respublikos banderolėmis ir be banderolių, kurių nustatyta muitinė vertė – 10 363,01 Lt, o taip pat, ypač turint omenyje plačiai visuomenėje žinomą cigarečių kontrabandos iš trečiųjų šalių (Rusijos Federacijos, Baltarusijos Respublikos ir pan.) problemą, tai, kad minėtos cigaretės buvo paženklintos ne Lietuvos Respublikos akcizų ženklais, o, kaip minėta, Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos, Kirgizijos Respublikos banderolėmis, dalis buvo be banderolių, leidžia teigti, kad Pareiškėjas, elgdamasis taip, kaip turėtų elgtis rūpestingas, protingas ir sąžiningas asmuo, turėjo žinoti, jog jo įsigytos ir laikytos ginčo prekės į Bendrijos muitų teritoriją buvo įvežtos neteisėtai.

Komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, daro išvadą, jog Muitinės departamentas ginčijamame sprendime pagrįstai nurodė, jog šiuo atveju Pareiškėjas laikomas skolininku dėl neteisėto ginčo prekių įgijimo ir laikymo, žinant (yra pagrindo manyti, turint žinoti), kad šios prekės įvežtos neteisėtai. Todėl Pareiškėjui įregistruota mokeskinė prievolė muitinei: 5 994 Lt (1 735 Eur) maitas, 62 747 Lt (18 172 Eur) akcizai, 4 574 Lt (1 324 Eur) akcizų delspinigiai, 16 617 Lt (4 812 Eur) PVM ir 1 211 Lt (350 Eur) PVM delspinigiai tvirtintini. Tuo tarpu Pareiškėjo teiginiai, jog jis negali būti laikomas muitinės skolininku, laikomi teisiškai neargumentuotais, todėl atmetami kaip nepagrįsti.

Pažymėtina, jog Bendrijos muitinės kodeksas, kuris, kaip minėta, patvirtintas Europos Sąjungos reglamentu Nr. 2913/92, tiesiogiai taikomu Lietuvoje, nereikalauja, kad asmuo (faktiškai) būtų neteisėtai įvežęs prekes į Bendrijos muitų teritoriją tam, kad jis būtų pripažintas skolininku muitinei. Skolininkas pagal Bendrijos muitinės kodekso 4 straipsnio 12 punktą – bet kuris asmuo, privalantis sumokėti skolą muitinei. Skola muitinei suprantama, kaip asmens prievolė sumokėti pagal galiojančias Bendrijos nuostatas atitinkamoms prekėms taikomų importo muitų (importo skola muitinei) arba eksporto muitų (eksporto skola muitinei) sumą (Bendrijos muitinės kodekso 4 straipsnio 9 punktas). Pagal Bendrijos muitinės kodekso 4 straipsnio 10 punktą importo skola muitinei (importo muitų) apima maitus ir maitams mokamiems už importuojamas prekes lygiaverčio poveikio privalomuosius mokėjimus.

Pareiškėjas skunde Komisijai teigė ir Pareiškėjo atstovė Komisijos posėdžio metu akcentavo, kad Pareiškėjas už neteisėtą disponavimą ginčo prekėmis jau buvo nubaustas Kauno apygardos teismo baudžiamuoju įsakymu, paskiriant jam 87 MGL, t. y. 11 310 Lt baudą, o mokesčių administratorius dėl neteisėto disponavimo tomis pačiomis prekėmis jį baudžia antrą kartą už tą patį pažeidimą. Tačiau Komisija su šiuo Pareiškėjo teiginiu nesutinka ir nurodo, jog jis yra nepagrįstas.

Pagal Lietuvos Respublikos teisę prievolė mokėti mokesčius yra objektyvi pareiga valstybei, atsirandanti susidarius atitinkamo mokesčio įstatyme nurodytoms aplinkybėms. Pareiga teisingai apskaičiuoti ir sumokėti mokesčius tenka mokesčių mokėtojui. Šios pareigos vykdymas negali būti siejamas su mokesčių mokėtojo kaltės buvimu ar nebuvimu,

nes pareiga mokėti mokesčius nėra atsakomybės rūšis, o prievolė. Už tinkamą šios prievolės įvykdymą atsakingas pats mokesčių mokėtojas (MAĮ 40 straipsnis).

Pažymėtina, kad LVAT savo praktikoje ne kartą yra nurodęs, jog pareiga mokėti mokesčius atsiranda pagal mokesčių įstatymus, o baudžiamoji ar administracinė atsakomybė pagal kitus įstatymus, reguliuojančius su atitinkama atsakomybės rūšimi susijusius klausimus, t. y. skiriasi šių teisinių reiškinių pagrindai, skiriasi ir jų esmė bei tikslai, todėl tiek pareiga sumokėti mokesčius, tiek pareiga atsakyti už padarytą nusikaltimą, baudžiamąjį nusižengimą ar administracinės teisės pažeidimą gali egzistuoti vienu metu, kilti dėl vieno ir to paties veiksmo ar jo rezultato (išplėstinės teisėjų kolegijos 2007-05-28 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁴⁰³-238/2007; 2007-07-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁷⁵-689/2007; 2007-10-01 sprendimas administracinėje byloje Nr. A³⁹-812/2007; 2008-11-06 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1832/2008).

Taigi konstatavus, jog Pareiškėjui priskaičiavus muitą, akcizus ir PVM, nebuvo siekta jo nubausti, nepaisant tos aplinkybės, kad jam buvo pritaikyta baudžiamoji atsakomybė pagal BK 199² straipsnio 1 dalį ir paskirta 11 310 Lt bauda, nėra pagrindo teigti, kad mokesčių administratorius Pareiškėją baudžia antrą kartą už tą patį pažeidimą.

Pareiškėjas Komisijos posėdžio metu pateikė prašymą atleisti jį nuo akcizų ir PVM delspinigių mokėjimo, laikantis pozicijos, kad jo (jo šeimos) ekonominė (socialinė) padėtis yra sunki. Šiems teiginiams pagrįsti Pareiškėjo atstovė 2015-02-06 papildomai Komisijai pateikė Pareiškėjo nepilnametės dukters (gim. 1999 m.) gimimo liudijimo ir išrašo iš medicininių dokumentų apie pastarosios 2014-12-04 patirtą traumą bei gydymo eigą kopijas; valstybės įmonių „Regitra“ ir „Registru centras“ raštų (atitinkamai: 2014-11-24 Nr. 1.6-S3-2492 ir 2014-11-25 Nr. (3.11.4)KATS-9477), kad Pareiškėjas savo vardu nėra įregistravęs transporto priemonių ir neturi nuosavybės teise įregistruotų nekilnojamųjų daiktų, esančių Lietuvos Respublikoje, kopijas; pažymų apie Pareiškėjui ir jo sutuoktinei L. B. išmokėtas išmokas, susijusias su darbo santykiais, kopijas; dokumentų, patvirtinančių Pareiškėjo sutuoktinės neįgalumą ir darbingumo lygio nustatymą, bei išrašų iš medicininių dokumentų apie L. B. sveikatos būklę, kopijas.

Pagal MAĮ 100 straipsnio 1 dalies (2007-07-03 įstatymo Nr. X-1249 redakcija) 3 punktą mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Šis atleidimo pagrindas gali būti taikomas tik mokesčių mokėtojams – fiziniams asmenims. MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte (2007-07-03 įstatymo Nr. X-1249 redakcija) numatyta, kad mokesstinė nepriemoka gali būti pripažįstama beviltiška, kai netikslinga priverstinai ją išieškoti, nes sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama.

Taigi MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas atleidimo nuo delspinigių pagrindas neatsiejamas nuo taisyklės, įtvirtintos MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte, todėl, siekiant pritaikyti šį atleidimo pagrindą, būtina, visų pirma, nustatyti juridinę reikšmę turinčią aplinkybę, kad prašantis atleisti nuo delspinigių asmuo yra fizinis asmuo. Dėl to abejonių nekyla, bet jei nėra konstatuojamos ir kitos aplinkybės, t. y. prašantysis nepateikia įrodymų dėl netikslingumo išieškoti delspinigius ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, taip kaip tai suprantama pagal MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą, galimybė atleisti nuo delspinigių mokėjimo paneigiama. Tam, kad galėtų būti pasiremta minėta teisės norma, turėtų būti neginčytinai įrodyta, jog prašančiam asmeniui reikalinga valstybės parama (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama.

Nagrinėjamoje byloje nustatyta, jog Pareiškėjas yra dirbantis ir pajamas gaunantis asmuo. Pareiškėjo sutuoktinė, nors ir priskiriama tam tikrai socialinei grupei (neįgali), tačiau taip pat yra dirbanti ir gaunanti pajamas. Tuo tarpu, kaip jau buvo minėta, MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodomos aplinkybės iš esmės yra siejamos su tokia mokesčių mokėtojo ekonomine (socialine) situacija, kai jis negauna jokių pajamų ir yra valstybės remiamas arba jam tokios paramos reikia.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, jog Pareiškėjas negali būti atleistas nuo 4 574 Lt (1 324 Eur) akcizų delspinigių ir 1 211 Lt PVM delspinigių mokėjimo MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 3 punkto pagrindu.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad LVAT, nagrinėdamas mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių pagrindus, vadovaujasi ne tik MAĮ įtvirtintais atleidimo nuo delspinigių pagrindais, bet ir laikosi pozicijos, kad sprendžiant mokesčių mokėtojų atleidimo nuo apskaičiuotų delspinigių klausimus, turi būti vadovujamasi teisingumo ir protingumo kriterijais bei atsižvelgiama į Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus (pvz., 2011-10-10 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-2343/2011; 2011-09-19 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-3447/2011; 2011-10-10 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-2544/2011; 2011-09-08 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁷⁵-2144/2011; 2014-03-25 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-971/2014).

Komisija, atsižvelgdama į LVAT formuojamą praktiką ir į byloje esančius įrodymus, jog Pareiškėjas mokestinio pažeidimo nepripažino, Komisijos posėdžio metu teikė prieštarigus paaiškinimus: Komisijos posėdžio metu teigė, kad ginčo prekes įsigijo asmeniniam naudojimui, kai tuo tarpu Kauno apygardos teismo posėdžio metu nurodė, jog cigaretes norėjo perparduoti ir tokiu būdu užsidirbti pragyvenimui (teismo baudžiamojo įsakymo 2 psl. paskutinė eilutė), byloje nėra duomenų, kad Pareiškėjas būtų sumokėjęs papildomai apskaičiuotus mokesčius ar kreipęsis į mokesčių administratorių dėl šių mokesčių sumokėjimo atidėjimo ar išdėstymo, taip pat įvertinusi tai, kad delspinigiai kartu yra mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdas, o ginčo delspinigiai sudaro tik apie 7 proc. mokesčių, nuo kurių jie buvo apskaičiuoti, sumos, konstatuoja, jog pripažinti, kad nagrinėjamu atveju Pareiškėjas gali būti atleistas nuo 4 574 Lt (1 324 Eur) akcizų ir 1 211 Lt (350 Eur) PVM delspinigių mokėjimo, vadovaujantis teisingumo, protingumo ir proporcingumo principais, nėra jokio pagrindo.

Pabrėžtina, kad mokesčių teisės reikalavimai buvo pažeisti, todėl, Komisijos vertinimu, atleidus Pareiškėją nuo ginčo delspinigių mokėjimo, nebūtų pasiekti šiai priemonei keliami tikslai, t. y. nebūtų daromas tiesioginis poveikis teisės pažeidėjui, nebūtų įspėjami kiti potencialūs mokesčių mokėtojai apie galimas sankcijas, nevykdant reikalavimų dėl pareigos laiku ir tinkamai mokėti mokesčius.

Komisija išaiškina Pareiškėjui, kad pagal MAĮ 2 straipsnio 17 dalį mokestinė nepriemoka – tai mokesčio nepriemoka ir mokesčių mokėtojo mokesčio įstatymo ar jo pagrindu priimto lydimojo teisės akto nustatyta tvarka laiku nesumokėtos su mokesčiu susijusios sumos. To paties straipsnio 26 dalyje nurodyta, kad su mokesčiu susijusios sumos – tai MAĮ nustatyta tvarka apskaičiuoti delspinigiai, paskirta bauda, palūkanos, mokamos pagal mokestinės paskolos sutartį, taip pat palūkanų delspinigiai.

Vadovaujantis MAĮ 88 straipsnio 1 dalimi (2010-11-23 įstatymo Nr. XI-1159 redakcija) mokestinės nepriemokos sumokėjimo terminą finansų ministro nustatyta tvarka mokesčių administratorius gali atidėti arba išdėstyti. Mokestinės nepriemokos mokėjimas atidedamas arba išdėstomas mokesčių administratoriaus sprendimu. Šio sprendimo pagrindu sudaroma mokesčių mokėtojo ir mokesčių administratoriaus mokestinės paskolos sutartis. Taigi Pareiškėjas turi teisę kreiptis į mokesčių administratorių su prašymu leisti mokestinę nepriemoką mokėti dalimis ir (arba) jos mokėjimą atidėti. Pažymėtina, kad pagal minėto MAĮ 88 straipsnio 9 dalį (2012-06-19 įstatymo Nr. XI-2078 redakcija) muitams ir su jais

susijusioms sumoms šio straipsnio nuostatos taikomos tiek, kiek jos neprieštarauja Bendrijos muitų teisės aktams.

Komisija taip pat pažymi, kad MAĮ 113 straipsnyje nustatyti atvejai, kuriais mokesčių mokėtojo mokesstinė nepriemoka gali būti pripažinta beviltiška. Jeigu Pareiškėjas negali sumokėti papildomai apskaičiuotų importo mokesčių ir su jais susijusių sumų dėl šiame straipsnyje nurodytų aplinkybių, jis turi teisę kreiptis į vietos mokesčių administratorių (Kauno teritorinę muitinę) su prašymu dėl mokesstinės nepriemokos pripažinimo beviltiška. Pažymėtina, kad mokesčių mokėtojų mokesstinės nepriemokos pripažinimą beviltiška reglamentuoja Muitinės departamento generalinio direktoriaus 2004-05-27 įsakymu Nr. 1B-569 patvirtintos Mokesčių mokėtojų mokesstinės nepriemokos muitinėje pripažinimo beviltiška, beviltiškų mokesčių nepriemokų revizavimo bei apskaitos taisyklės.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, atsižvelgdama į išdėstytus motyvus ir vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Muitinės departamento 2014-11-10 sprendimą Nr. 1A-578.

2. Neatleisti Pareiškėjo nuo 1 324 Eur akcizų delspinigių ir 350 Eur PVM delspinigių mokėjimo.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 straipsnio 2 dalį apskusti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, spręsdami mokesčinį ginčą (arba mokesčio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos narė, pavaduojanti
komisijos pirmininkę,

Rasa Stravinskaitė

Komisijos nariai

Laura Milašiūtė

Andrius Venius

Lina Vosylienė